T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI | ORTAÖĞRETİM | ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9. SINIF

I. DÖNEM ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9. SINIF

I. DÖNEM ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

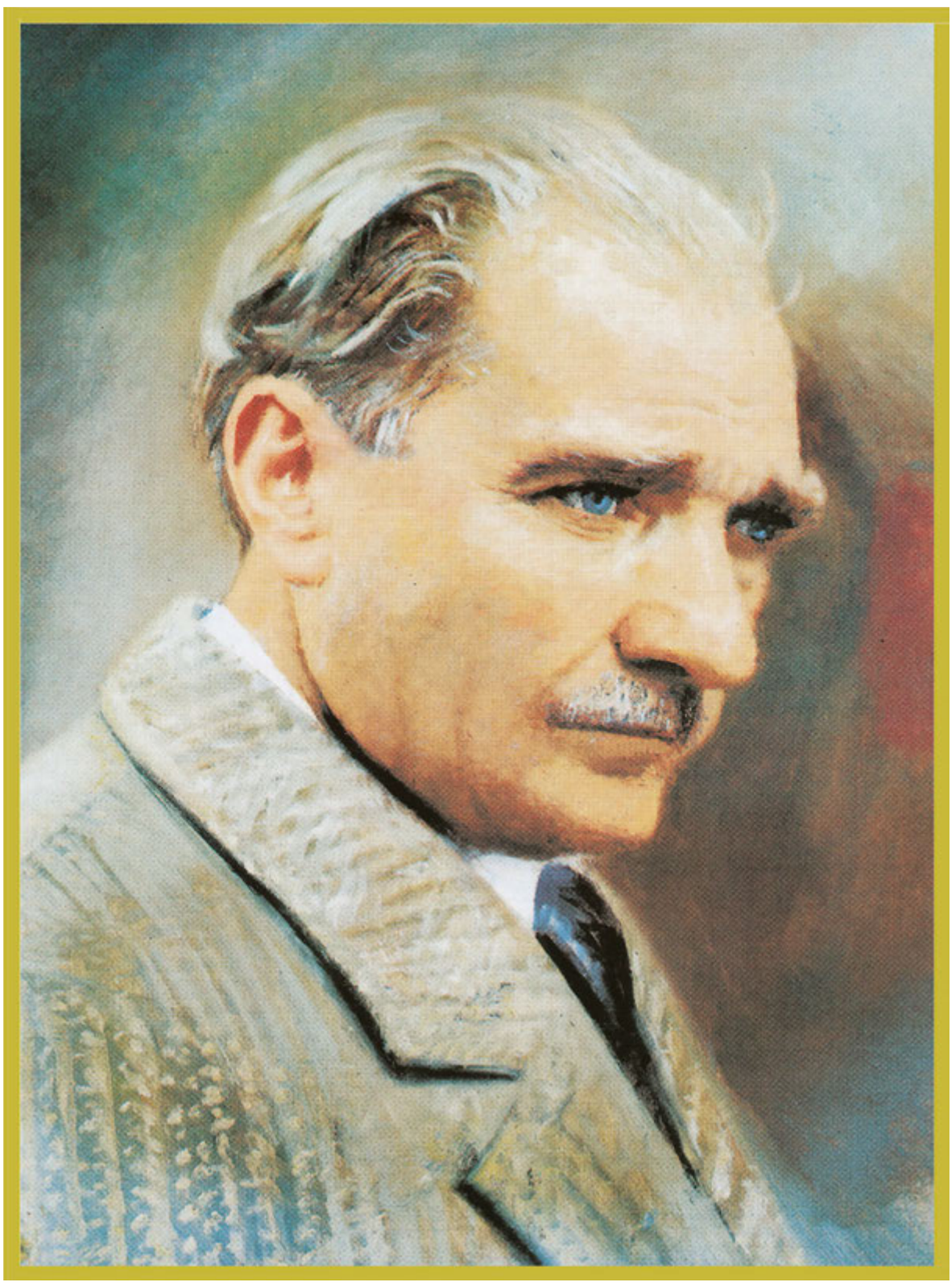

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. TEMA: SÖZÜN İNCELİĞİ **8**

- OKUMA 9
- YAZMA 23
- DİNLEME/İZLEME 27
- KONUŞMA 33

2. TEMA: ANLAM ARAYIŞI **40**

- OKUMA 41
- KONUŞMA 61
- DİNLEME/İZLEME 65
- YAZMA 71

1. TEMA
SÖZÜN İNCELİĞİ

Bu temada edebiyatın estetik yönünü ve edebî dilin günlük dilden farkını keşfedeceksiniz. Şiir ve deneme metinlerini inceleyerek hayal gücü, imge, sembol ve çağrışımların anlatıma katkısını öğreneceksiniz. Bir sanatçıyla yapılan mülakatı dinleyerek/izleyerek dilin etkili kullanımını değerlendireceksiniz. Okuduğunuz bir şiiri betimleyici bir paragrafa dönüştürecek, farklı düşünme tekniklerinden yararlanarak fikirlerinizi etkili ve ikna edici biçimde sunacaksınız.

Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri

OKUMA

METİN TÜRÜ: ŞİİR

Yandaki karekodda verilen *Yalnızlık Şiiri* adlı şiiri dinleyiniz/izleyiniz.

1. *Yalnızlık Şiiri* adlı şiirin sizde uyandırdığı çağrışımları belirleyiniz.

Aşağıdaki *Yalnızlık Kavramı ve Yalnızlığın Sağlıklı Yaşam Üzerine Etkileri: Gözden Geçirme* adlı metni okuyunuz.

YALNIZLIK KAVRAMI VE YALNIZLIĞIN SAĞLIKLI YAŞAM ÜZERİNE ETKİLERİ: GÖZDEN GEÇİRME

Yalnızlık; her bireyin yaşamı boyunca karşılaşabileceği ortak bir duygudur. Modern dünyada, gelişen teknoloji ile birlikte bireylerin hayatında hızla yerini alan telefon, bilgisayar, internet kullanımı sonucu insanların yalnızlığı artmaktadır. Bu durum yalnızlığın artması sonucu bireylerin teknolojiye yönelmeleri şeklinde de görülebilmektedir. Artık yüz yüze iletişim yerini mesajlaşmalara, karşılıklı sohbetler yerini sanal paylaşımlara bırakmıştır. Tüm bunlar giderek birbirinden uzaklaşan ve bu uzaklığın farkında olmayan bir topluma zemin hazırlamaktadır. Yalnızlık duygusunun oluşumunda pek çok faktör etkili olabildiği gibi, bireylerin gelişim dönemleri de bu faktörler arasındadır.

(…)

Esra Engin, Merve Uğuryol vd.
(Genel ağdan alınmıştır.)

2. *Yalnızlık Şiiri* adlı şiirde hissettiğiniz duyguları *Yalnızlık Kavramı ve Yalnızlığın Sağlıklı Yaşam Üzerine Etkileri: Gözden Geçirme* adlı metinde hissettiniz mi? Düşüncelerinizi gerekçeleriyle yazınız.

3. Aşağıda *Kar Altında Hüzün Denemesi* adlı şiirle ilişkilendirilebilecek bir görsel verilmiştir.

Verilen görsel ve şiirin adından hareketle şiirin içeriğine ilişkin tahminde bulununuz. Tahmininizi gerekçesiyle açıklayınız.

Aşağıda verilen *Kar Altında Hüzün Denemesi* adlı şiiri vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyunuz.

KAR ALTINDA HÜZÜN DENEMESİ

Dünyanın en uzun hüznü yağıyor
Yorgun ve yenilmiş insanlığımızın üstüne
Kar yağıyor ve sen gidiyorsun
Ağlar gibi yürüyerek gidiyorsun
Belki bulmağa gidiyorsun kaybettiğimiz
O insan ve tabiat çağını

Dön bana ve dinle
Kuşlar uçuşuyor içimde

Loş bir keman solosu gibi
Kuşların uçuştuğunu içimde
Dön bana ve dinle.

Karanlık denizlerin dibinde
Birtakım incilerin olduğunu
Birtakım incilere ve hatıralara
Neden bağlı olduğumuzu unutma.

Duy beni ve dinle
Denizler boğuşuyor içimde.

Unutma diyorum ama sen anla
Anlat bizim de yaşamak istediğimizi onlara.

Erdem Bayazıt, *Şiirler*

4. Okuduğunuz şiirle ilgili aşağıda verilen şiir haritasındaki başlıkları birer örnek vererek açıklayınız. Şiir haritasını doldururken arkadaşlarınızla iş birliği yapabilirsiniz. Şiir haritasını şiirle ilişkili görseller ve metinlerle zenginleştirebilirsiniz.

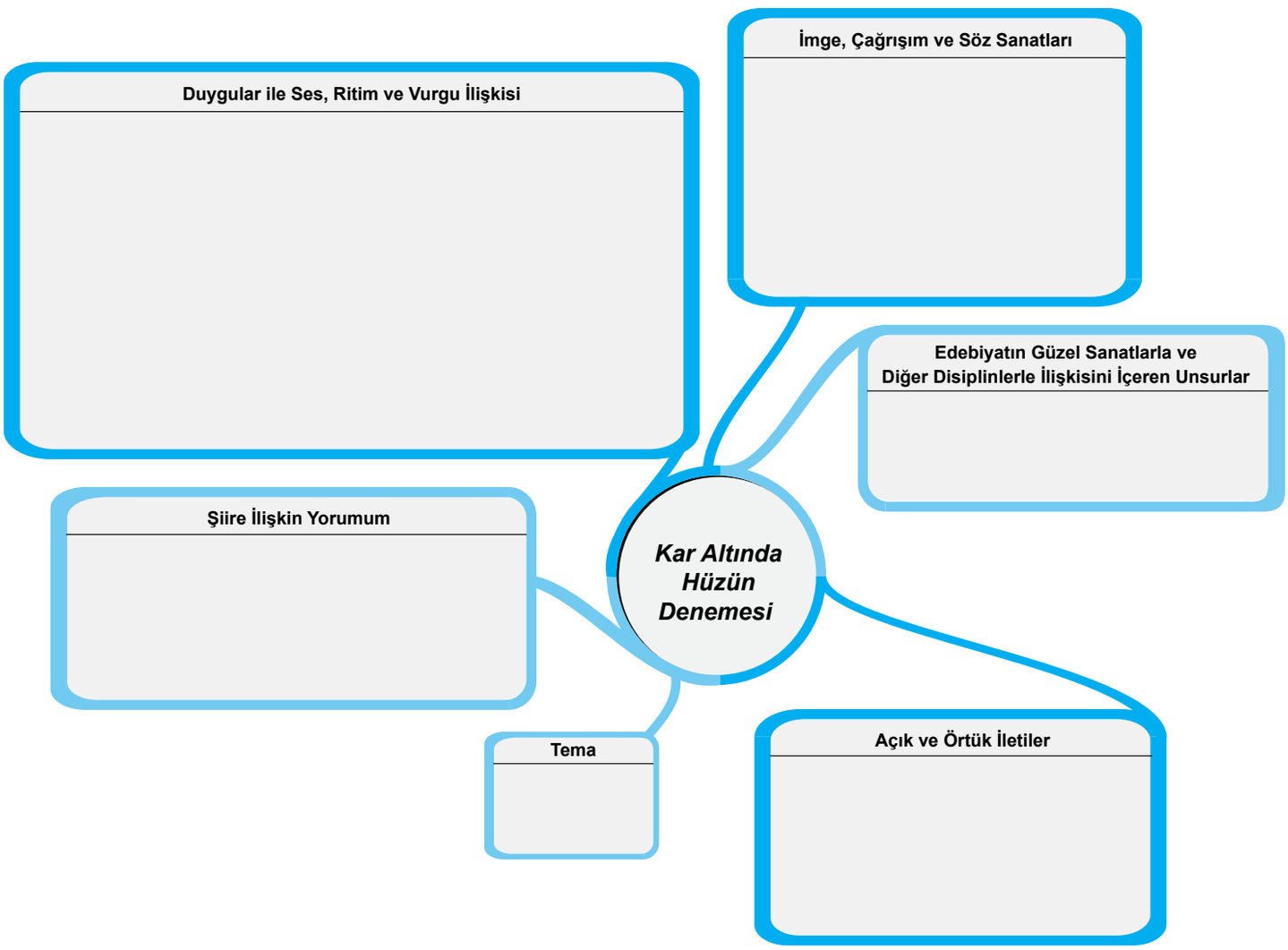

5. Okuduğunuz şiirin sizde uyandırdığı duyguları ve şiirde yer alan imgelerin sizde oluşturduğu çağrışımları açıklayınız. Düşüncelerinizi şiirden örneklerle destekleyiniz.

6. Şiiri okumadan önceki tahmininizin şiirin içeriğiyle örtüşüp örtüşmediğini belirleyiniz.

7. "Yaratıcılık, hayal gücü, sembol, çağrışım, imge, duygu, söz sanatı ve disiplinler arası ilişkiler" **kavramlarından üçünü yaşamınızda sizi etkileyen şiirlerden birini seçerek bu şiirde örneklendirmeye çalışınız.**

8. Seçtiğiniz şiirin beğendiğiniz veya eleştirdiğiniz bir yönünü gerekçelendirerek açıklayınız.

9. Seçtiğiniz şiirin temasını resim, müzik vb. sanat dallarından biriyle yeniden ifade ediniz.

10. Seçtiğiniz şiirde kullanılan imgelerin ve edebî sanatların bu şiirin estetik değerine katkısını açıklayınız. Açıklamalarınızı şiirden vereceğiniz örneklerle destekleyiniz.

11. Seçtiğiniz şiirde şairin kendine özgü dil kullanımlarına yönelik iki çıkarım yapınız.

12. ***Yalnızlık Şiiri*** **ve** ***Kar Altında Hüzün Denemesi*** **adlı şiirlerden ünsüz benzeşmesi, ünsüz yumuşaması, ünlü daralması, ünlü düşmesi, ulama gibi ses olaylarına birer örnek yazınız. Bu ses olaylarının şiirin söyleyişine katkısını açıklayınız.**

13. ***Kar Altında Hüzün Denemesi*** **adlı şiirle ilgili aşağıda verilen izleme testinde yer alan soruları cevaplayınız. Soruları yanıtlarken şiir türüne ilişkin daha önceden edindiğiniz bilgi ve deneyimlerinizden yararlanınız. Test sonunda cevaplarınızı gözden geçirerek eksik ya da yanlış öğrendiğiniz noktaları belirleyiniz ve bu konuları yeniden inceleyiniz.**

İZLEME TESTİ

1. Bu şiirde ahengi sağlayan unsurlardan ikisini yazınız.

2. Aşağıdakilerden hangisi bu şiirde öne çıkan duygulardan biri değildir?

A) Hüzün
B) Özlem
C) Sevinç
D) Umut
E) Yalnızlık

3. Bu şiirden alınan aşağıdaki dizelerden hangilerinde imgeden yararlanılmıştır? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

- ○ Dön bana ve dinle
- ○ Kuşlar uçuşuyor içimde
- ○ Unutma diyorum ama sen anla
- ○ Dünyanın en uzun hüznü yağıyor
- ○ Anlat bizim de yaşamak istediğimizi onlara

4. Aşağıdakilerden hangisi bu şiirdeki örtük iletilerden biri <u>değildir</u>?

A) İnsan, kaybettiği değerlerin özlemini duymaktadır.
B) Modern yaşam, insanı duygusal olarak yıpratmaktadır.
C) İnsan, iç dünyasında yoğun bir çatışma yaşamaktadır.
D) Yaşam ile insan arasındaki bağ giderek güçlenmektedir.
E) Geçmişe ve hatıralara bağlılık güçlü bir şekilde hissedilmektedir.

5. Bu şiirde kullanılan imgelerin temelini aşağıdaki unsurlardan hangisi oluşturmaktadır?

A) Doğa unsurları
B) Şehir yaşamı
C) Tarihî olaylar
D) İnsan ilişkileri
E) Teknolojik gelişmeler

6. "*Kar Altında Hüzün Denemesi* adlı şiir, duyguları yoğun ve etkili bir şekilde yansıtmasıyla ..... şiir türüne örnek gösterilebilir." **cümlesinde boş bırakılan yeri uygun ifadeyle tamamlayınız.**

14. Okuma bölümü süresince öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki çıkış kartını doldurunuz.

ÇIKIŞ KARTI

Üç Yaz — **Edebî söyleyişle ilgili öğrendiğiniz üç bilgiyi yazınız.**

1.

2.

3.

İki Sor — **Merak ettiğiniz veya daha fazla bilgi almak istediğiniz iki soruyu yazınız.**

1.

2.

Bir Paylaş — **Öğrendikleriniz ile ilgili bir görüşünüzü paylaşınız.**

1.

METİN TÜRÜ: DENEME

1. "Deneme" **türü ile ilgili aklınıza gelen kavramları aşağıdaki dairelere yazınız.**

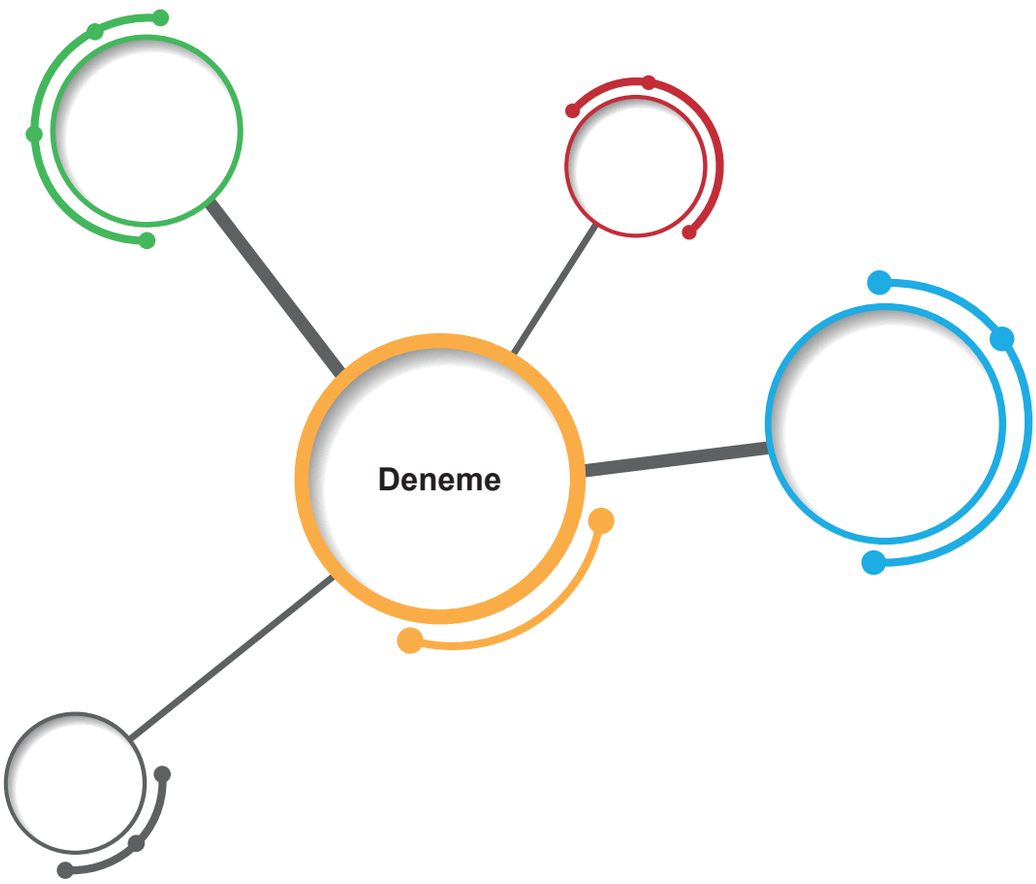

2. ***Şiir mi Güç, Nesir mi?*** **adlı metnin içeriğine dair tahminde bulununuz. Tahmininizi gerekçesiyle açıklayınız.**

3. Yandaki karekodda verilen okuma stratejilerini inceleyiniz. Okuyacağınız *Şiir Mi Güç, Nesir Mi?* adlı metni daha iyi anlamanıza yardımcı olacağını düşündüğünüz okuma stratejisini belirleyiniz. Seçiminizin nedenini yazınız.
(Karekodu okutmadan önce EBA'ya giriş yapınız.)

Aşağıdaki *Şiir mi Güç, Nesir mi?* adlı metni, seçtiğiniz okuma stratejisini kullanarak okuyunuz.

ŞİİR Mİ GÜÇ, NESİR Mİ?

Nesir güçtür şiirden, diye çok kimselerden işitmiş, çok kitaplarda okumuştum. Gene de inanamazdım. "Nasıl olur?" derdim içimden, "nasıl olur? Nesir yazan, düşündüklerini, duygularını, başından geçenleri, yahut hayal ettiklerini söyleyiverecek. Deyişine bir çekidüzen vermeye özenecek elbette, dilinin pürüzsüz olmasına bakacak, kelimelerini seçip her birini cümlede tam yerine oturtmaya çalışacak. Onun da kendine göre kaygıları var, var ya, şairinkiler gibi mi? Şair de çeker o sıkıntıları, üstelik sözlerini vezne uyduracak, kafiye arayacak, vezinsiz, kafiyesiz şiirler söylüyor diyelim, gene de bir ahenk yaratacak, hem de kuralların yardımını teptiği için yaratılması daha da çetinleşen bir ahenk. Hayır, olamaz, nesir şiirden güç olamaz" derdim.

Büğün de öyle düşünüyorum. Nesir az çok benim de elimden geldiği için midir nedir, kabul edemiyorum şiirden güç olduğunu. Hem, dikkat edin, nesrin şiirden güç olduğunu söyleyenlerin çoğu, hemen hemen hepsi, yalnız nesir yazan kimselerdir. Şiir söylemeye uğraşmış, başaramamışlardır. (…)

Ama büsbütün de yanlış mı onların dedikleri? Şiir söylemek, iyi şiir söylemek gerçi çok güç bir iştir; ben çok özendim, iyisini değil, şöyle orta hallisini bile söyliyemedim. Şiir güç ya, şair olmak, şair geçinmek o kadar değil. Şair duygusunun, düşüncesinin cılızlığını, bayağılığını vezinle, kafiyeyle, ahenkle örtebiliyor, şair olduğu için birçok kusurları bağışlanıyor. O kusurlar nesirde daha çok göze çarpıyor. Ben otursam da boyuna bülbülü, gülü anlatsam, çekilir mi? Şairler, nice yüzyıllardan beri hep onu söylüyor, gene de seve seve okuyanlar bulunuyor. Hele bir hikâyecinin anlattıkları başka bir hikâyecinin anlattıklarına benzesin, bir kıyamettir kopuyor, üşüşüyorlar zavallının üstüne. Şairlere neden çatmıyorlar? (…)

Şairin okurlar gözünde, halk gözünde büyük, çok büyük bir yeri var. Bilirim, alay etmek âdettir şairlerle. Gene de inanmayın, alay edenler dahi şairde bir çeşit kutsallık bulunduğuna inanırlar, açıkça söylemezler, gene de inanırlar. Nesir yazana, hikâye yazana öyle bir saygı göstermezler. (…) Okuldayken, nesir yazmağı size de öğretmişlerdir, şiir yazacaksınız diye zorladılar mı sizi? Şiir yazamıyorsunuz diye sınıf döndürmeğe kalktılar mı? Demek nesir yazmak herhangi bir kimsenin elinden gelebilirmiş, kendini biraz sıkması yetermiş, öyle ise hayran olunacak bir şey yok o işte. Şiirde ise var... Ne denli uğraşsanız boştur: nesir yazanın da şair kadar saygıya lâyık olduğuna kimseyi inandıramazsınız. İşte bunun için şairlerin, Tanrının özene bezene yarattığı o kimselerin kusurlarını hoş görürler de nesir yazanlarınkini bağışlamazlar.

Değiştirmedim ben düşüncemi: güçtür şiir söylemek, nesir yazmaktan çok güçtür. Şimdiye kadar yazdıklarım arasında benim de beğendiğim bir iki şey vardır, ama bir gün şöyle orta halli bir şiir söyleyebilsem, en beğendiğim, en sevdiğim yazılarımı veriverirdim onun uğruna. Güçtür şiir söylemek, ama ne türlü şiiri söylemek güçtür? Bir şair vardır, yıllardır, yüzyıllardır bilinen, alışılmış şeyleri tekrar eder durur, yaygın duyguları, yaygın düşünceleri alır, onları vezne uydurur. Güç değildir onun yaptığı. Kendimizi biraz sıkmakla elde edeceğimiz bir ustalıktan başka bir şey değildir. Saygım yoktur öyle şairlere. Neden olsun? Yaratıcı değil ki onlar. Birtakım kalıpları belliyorlar, birtakım şairâne denilen sözleri belliyorlar, şiir konularını belliyorlar, yazı yazıveriyorlar. (…) Ama şair de vardır, ötedenberi alışılmış sözleri ötedenberi alışılmış kalıplara dökmekle yetinmez, yeni yeni duygular, yeni yeni düşünceler getirir, yaygın olanları almaz, kendi bulduklarını yaymağa çalışır, kalıplarını kendi yaratır, kelimelerine kadar her şeyi kendi yaratır, Galip gibi: "Bir başka lisan tekellüm ettim" der, Hugo'nun Baudelaire için söylediği gibi: "Yeni bir ürperme getirir", işte o şairinki güçtür.

(…)

Ama azdır öyle şairler, binde bir gelir. Ötekiler de kendilerini öyle göstermeğe çalışırlar. Hani aslan derisine bürünen eşeğin masalı yok mu, onun gibi. Bundan yüzyıllarca önce gelmiş, adı bile unutulmuş büyük bir şair, gülün, bülbülün güzelliğini göstermiş, büğünkü şair onu söylemekle övünüyor. Şaşarım onun kendini beğenmesine, böbürlenmesine! gerçekten şairse, yaratsın, eskiden kalma ile, babalarından öğrendiği ile yetinmesin de kişioğlunun baba mirasına yeni bir güzellik katsın. Bir şair çıkmış: "Sirkat-i şi'r edene kat'-i zeban lâzımdır" demiş, ne duruyorlar? Gülle bülbül şiirini ısıtıp ısıtıp önümüze sürenlerin dillerini kesiversinler, bal gibi çalmak değil mi onlarınki de? Gülle bülbül şiirini ilk söyliyen, o güzelliği

yaratmış, kişioğluna yeni bir duygu aşılamış, eskiye bağlı değilmiş o, gelenek diye direnmiyormuş, yenilik aramış, bulmuş. Büğün gülle bülbül şiirini söyliyenler ona benzediklerini mi sanıyorlar? Gülerim onlara! yeni değiller ki ona benzesinler! her büyük şair yenidir, yenilikler getirir, yeni biçimler yaratır, kendinden öncekilerin çizdikleri yoldan yürümez, kendi yeni bir yol açar.

Bakıyorum da büğünkü şairlerimizin çoğu, hep eskilerin, başkalarının gösterdikleri yoldan gidiyorlar, eskiden kalma duyguları, düşünceleri söylüyorlar. Birtakımının yeni gözükmelerine bakmayın, onlar da bundan on beş yıl öncekini taklit ediyorlar. Beş yüz yıl önceki eskidir de on beş yıl önceki eski değil midir? Bir şairin kendi yaratmadığı, başkasından öğrendiği her şey eskidir.

Çağımızı kötülemek, büğün gerçek şair eskisinden azdır demeğe getirmek için mi söylüyorum bunları? Hayır, günümüzde gerçek şair eskisinden ne daha çok, ne de daha azdır. Büğün de, kendi yarattıklarını değil, başkalarından öğrendiklerini söyliyen şairler dünkü kadardır. Her çağda çoğunluk onlardadır. Bunun için de bazı kimseler yalnız onlara bakmış, onları görmüş, nesir yazmanın şiir söylemekten daha güç olduğunu ileri sürmüşlerdir. İnanmayın onların dediklerine. Onlar da yalnız uydurma şairleri okumakla yetinip ona göre yargılayan kimselerdir.

Nurullah Ataç, *Karalama Defteri & Ararken*

4. Metni okumadan önceki tahminlerinizin metnin içeriğiyle örtüşen yönlerini belirleyiniz.

5. Okuduğunuz metnin konusunu yazınız.

6. Yazara göre gerçek şair ile sıradan şair arasındaki temel fark nedir? Açıklayınız.

7. Metnin ana düşüncesini ve yardımcı düşüncelerden birini yazınız.

8. Metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde verilen bilgileri aşağıdaki tabloya kısaca yazınız.

Giriş	
Gelişme	
Sonuç	

9. Aşağıdaki tabloda yer alan düşünceyi geliştirme yollarına okuduğunuz metinden uygun cümleler yazınız.

Karşılaştırma	Örneklendirme

10. Yazarın hangi tutumu bu metinde dil ve anlatımı etkilemiştir? Açıklayınız.

11. Yazarın "Her büyük şair yenidir." **sözüyle anlatmak istediği düşünce nedir? Metinden örnek vererek açıklayınız.**

12. Bu metinde yazarın hedef kitlesi sizce kimlerdir? Yazınız.

13. Deneme yazarı, eserini ortaya koyarken hedef kitleyi dikkate almalı mıdır? Görüşlerinizi ifade ediniz.

YAZMA

PERFORMANS GÖREVİ

PERFORMANS GÖREVİNİN ADI: OZANIN DİLİNDEN KALEMİN İZİNE

Bu çalışmada sizlerden Âşık Feymânî'nin *Anadolum* adlı şiirini betimleyici bir metne dönüştürmeniz beklenmektedir. Metninizi oluştururken şiirdeki her bir dörtlüğü ayrı birer paragraf şeklinde oluşturabilirsiniz. Metninizde anlam bütünlüğüne ve paragraflar arası geçişe dikkat ediniz. Ayrıca metne, anlamı zenginleştirecek şekilde kendi duygu, düşünce ve betimlemelerinizi de ekleyebilirsiniz.

Yazma çalışmanızı verilen aşamaları takip ederek gerçekleştiriniz.

Hazırlık

1. Şiirin şekil unsurları ve betimleyici anlatıma ilişkin bilgilerinizi gözden geçiriniz.
2. Yazma amacınıza göre nasıl bir metin tasarlayacağınızı planlayınız.

Yazma Sırası

3. Anlatmak istediğiniz duyguları belirleyiniz ve belli bir sıraya koyunuz.
4. Oluşturduğunuz metnin özelliklerini şiirin içeriği ve anlatım özellikleri ile karşılaştırarak metninizi anlamlı ve tutarlı bir biçimde oluşturmaya dikkat ediniz.
5. Metninizi oluştururken şiirin ana duygusunu koruyunuz.
6. Metninizde vatanseverlik değerine yer veriniz.
7. Bağlama uygun söz varlığı ve betimleyici ifadeler kullanmaya dikkat ediniz.
8. İmge ve çağrışım gücü olan ifadelerle metninizi zenginleştiriniz.
9. Türkçenin yazım ve noktalama kurallarını ve dil yapısını doğru kullanmaya özen gösteriniz.
10. Metninizin taslağını arkadaşlarınızla paylaşıp onlardan aldığınız dönütler doğrultusunda metninize son hâlini veriniz.

Değerlendirme

11. Yazma sonrasında kendinizi 26. sayfadaki öz değerlendirme formuyla değerlendiriniz.
12. Metninizi öğretmeninizin rehberliğinde sınıf panosu, okul gazetesi veya genel ağdaki güvenilir ortamlarda paylaşabilirsiniz.

ŞİİR	ŞİİRİN DÜZYAZIYA ÇEVRİLMİŞ HÂLİ
ANADOLUM Benim yurdum hiçbir yere benzemez, Yöresi başkadır Anadolu'mun? Dört bir köşesini gezde, seyran et, Neresi başkadır Anadolu'mun? Davul, zurna çalar, güreş tutulur; Genç, ihtiyar bu neşeye katılır, Düğünde, halayda nara atılır, Töresi başkadır Anadolu'mun? Türk olarak tarihlere şan verdik, Uygarlığa ışık tuttuk yön verdik Milyonlarca şehit düştük, can verdik; Kirası başkadır Anadolu'mun? Çağdan çağa aktarılmış izi var, Bu hususta dahilerin sözü var, Her taşında efsanevi yazı var Mirası başkadır Anadolu'mun? Ormanında binlerce kuş seslenir, Koyağında ceylan, geyik beslenir, Dört mevsimde bin bir renkle süslenir, Merası başkadır Anadolu'mun? Feymânî'yim, mert yaşarım, böyleyim, Çalışmadan kazanmayı neyleyim? Ey arkadaş, sorar isen söyleyim: Sırası başkadır Anadolu'mun? Âşık Feymânî, *Gönül Sarayı*	

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı: ---------- **Tarih: ----------**

Sevgili Öğrenciler,
Bu form, yazma çalışmanızla ilgili kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Sizden duygu ve düşüncelerinizi samimi olarak bu forma yansıtmanız beklenmektedir. Ölçütler kısmında yer alan ifadelere katılıyorsanız **Evet**, kısmen katılıyorsanız **Kısmen**, katılmıyorsanız **Hayır** seçeneğini **X** ile işaretleyiniz.

Ölçütler	Dereceler		
	Evet	Kısmen	Hayır
Oluşturduğum metnin özelliklerini şiirin içeriği ve anlatım özellikleri ile karşılaştırarak metnimi anlamlı ve tutarlı bir biçimde oluşturdum.			
Şiirin temasını tam olarak yansıttım.			
Metnimi zenginleştirmek için imge ve çağrışım gücü olan ifadeleri kullandım.			
Metnimde bağlama uygun söz varlığı ve betimleyici ifadeler kullandım.			
Paragraflar arası geçişler yaparak metnimin anlam bütünlüğünü sağladım.			
Metnimde vatanseverlik değerine yer verdim.			
Türkçenin yazım ve noktalama kurallarını ve dil yapısını doğru kullanmaya özen gösterdim.			

DİNLEME/İZLEME

1. Mülakat kelimesiyle ilgili aklınıza gelen kavramları aşağıdaki şemada boş bırakılan yerlere yazınız.

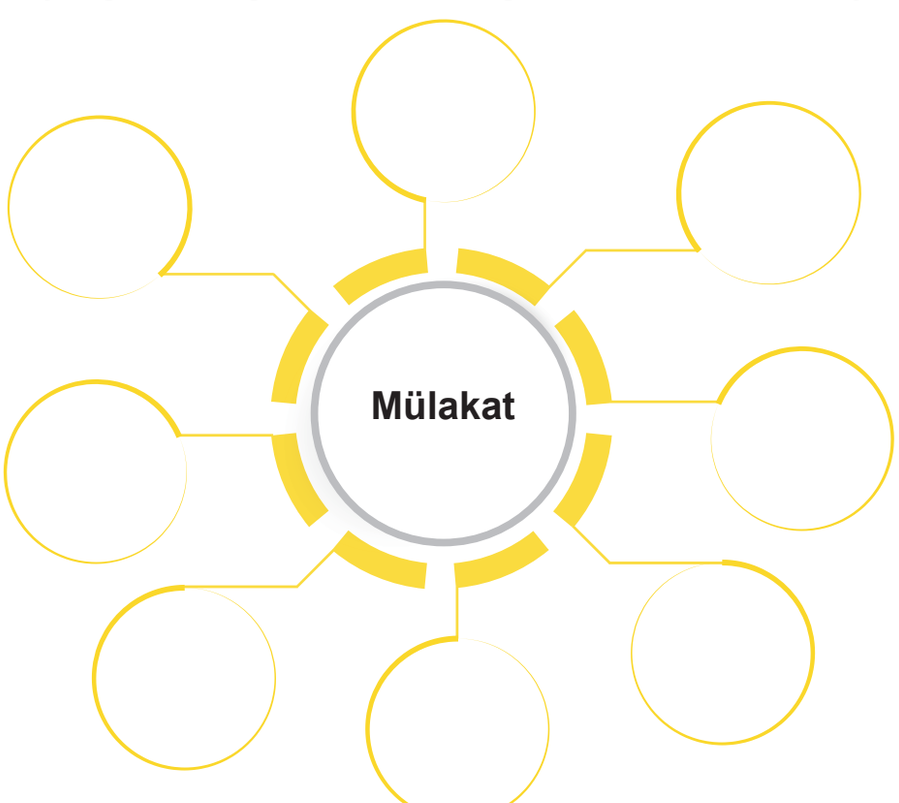

2. Sayfa 29'daki karekodda verilen dinleyeceğiniz/izleyeceğiniz mülakatın ilk 30 saniyesini dinleyerek/izleyerek mülakatın içeriği hakkında tahminde bulununuz. Tahmininizi gerekçeleriyle yazınız.

3. Yandaki karekodda yer alan dinleme stratejilerini inceleyiniz. Dinleyeceğiniz/izleyeceğiniz mülakatı daha iyi anlamanıza yardımcı olacağını düşündüğünüz dinleme stratejisini belirleyiniz. Seçiminizin nedenini yazınız.
(Karekodu okutmadan önce EBA'ya giriş yapınız.)

4. Dinleme/izlemeye başlamadan önce aşağıdaki kontrol listesini doldurunuz. Kontrol listesinin ölçütler kısmında yer alan ifadelere katılıyorsanız Evet, **kısmen katılıyorsanız** Kısmen, **katılmıyorsanız** Hayır **seçeneğini** X **ile işaretleyiniz.**

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Mülakat türünün özelliklerine dair bilgilerimi hatırladım.			
Dinleme/izleme sürecini olumsuz etkileyecek olan iletişim engellerini ortadan kaldırdım.			
Dinleyeceğim/izleyeceğim çok modlu metinde verilmek istenen mesaj hakkında tahminde bulundum.			
Dinleme/izleme amacımı belirledim.			
Dinleme/izleme sırasında kullanacağım dinleme stratejisini seçtim.			
Dinleme/izleme öncesi dinleyeceğim/izleyeceğim metne yönelik en az bir soru oluşturdum.			

Yandaki karekodda verilen Cemal Süreya ile yapılan mülakatı seçtiğiniz dinleme stratejisini kullanarak dinleyiniz/izleyiniz. Dinleme/izleme sırasında önemli gördüğünüz hususları aşağıda boş bırakılan yere not alınız.

5. Dinleme/izleme sırasında aldığınız notlardan hareketle Cemal Süreya ile yapılan mülakatla ilgili aşağıda verilen çalışma kâğıdındaki soruları cevaplayınız.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

a) Şiirle olan ilişkisinin başlangıcını nasıl açıklamaktadır?

.....

.....

b) Şiiri nasıl tanımlamaktadır?

.....

.....

c) Şiir yazarken beslendiği kaynaklar nelerdir?

.....

.....

ç) Şiir dışında hangi türlerde eser vermiştir?

.....

.....

d) Cemal Süreya'nın mülakatta verdiği cevaplardan hareketle sanatçının şiir anlayışı hakkında iki çıkarım yapınız.

.....

.....

.....

.....

6. Dinleme/izleme sonrasında aşağıdaki kontrol listesinde ölçütler kısmında yer alan ifadelere katılıyorsanız Evet**, katılmıyorsanız** Hayır **seçeneğini** X **ile işaretleyiniz.**

Ölçütler	Evet	Hayır
Mülakattaki dil açık ve anlaşılırdı.		
Türkçe doğru ve etkili kullanıldı.		
Sorular ve sorulara verilen cevaplar tutarlıydı.		
Sanatçı duygu ve düşüncelerini etkili ve ikna edici bir şekilde ifade etti.		
Sanatçı, düşüncelerini aktarırken düşünceyi geliştirme yollarından faydalandı.		
Sunucunun tavır ve tutumu mülakatın akışına katkı sağladı.		

7. Dinlediğiniz/izlediğiniz mülakattan alınan aşağıdaki cümleleri öznel ve nesnel olma durumlarına göre değerlendirerek ilgili alanı X ile işaretleyiniz.

Cümle	Öznel	Nesnel
1931 yılında doğdum.		
İkinci kitabınız *Göçebe* ile Türk Dil Kurumu ödülünü aldınız.		
Aslında insan kendi sesini tanıyamaz yani kendi şiirini değerlendiremez.		
Benim şiirim tamamlanmış bir şiir değildir.		
1944 yılında Dostoyevski'yi okudum.		
Şair, şiir çevirirken şiirindeki birtakım olanakları mutlaka harcar.		

8. Dinlediğiniz/izlediğiniz mülakatta kullanılan düşünceyi geliştirme yollarından birini metinden örnek vererek yazınız.

9. Dinlediğiniz/izlediğiniz mülakatla ilgili olumlu veya olumsuz bir eleştirinizi gerekçesiyle yazınız.

10. Mülakatı gerçekleştiren siz olsaydınız şaire hangi soruları sorardınız? Neden?

KONUŞMA

PERFORMANS GÖREVİ

PERFORMANS GÖREVİNİN ADI: DENEME ÜZERİNE KONUŞUYORUZ

Bu çalışmada, sizden 35. sayfadaki Suut Kemal Yetkin'in *Niçin Roman, Niçin Şiir Okuruz?* adlı deneme metninden hareketle altı şapka düşünme tekniğini kullanarak her bir şapkanın temsil ettiği bakış açısına uygun fikirler içeren sözlü bir sunum hazırlamanız beklenmektedir. Sözlü ürününüzü oluştururken özverili davranmaya özen gösteriniz.

Yapacağınız sunumu verilen aşamaları takip ederek gerçekleştiriniz.

Hazırlık

1. Altı şapka düşünme tekniğindeki şapka renklerinin temsil ettiği görevleri hatırlayınız.
2. Deneme metninden hareketle şapkaların temsil ettiği görevlere uygun konuşma içeriğinizin taslağını hazırlayınız.

Planlama

3. Konuşmanızın giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini tasarlayınız.
4. Konuşma metninizi hazırlarken uygun söz varlığını belirleyiniz.
5. İçeriğinizi her bir şapkanın temsil ettiği düşünce doğrultusunda hazırlayınız.
6. Konuşmanızda beden dili, süre ve söz varlığını etkin bir şekilde kullanabilmek için planlama yapınız.
7. Konuşmanızı ele alacağınız konuya ve hedef kitlenize uygun bir dil kullanacak şekilde planlayınız.
8. Hazırladığınız konuşma taslağınızı değerlendirmeleri için arkadaşlarınızla paylaşıp onlardan aldığınız dönütler doğrultusunda konuşma içeriğinize son hâlini veriniz.

Sunum

9. Konuşmanıza dikkat çekici bir girişle başlayınız.
10. Konuşmanızda düşüncelerinizi ana düşünce etrafında, tekrara düşmeden ifade ediniz.
11. Konuşma sırasında sesinizi ve beden dilinizi etkili bir biçimde kullanmaya özen gösteriniz.
12. Konuşmanızı yaparken Türkçeyi doğru ve etkili kullanınız, konudan ayrılmayınız ve süreyi iyi kullanınız.

Değerlendirme

13. Konuşmanızı 36. sayfadaki öz değerlendirme formuyla değerlendiriniz.

NİÇİN ROMAN, NİÇİN ŞİİR OKURUZ?

Romanın en çok sevilen bir edebiyat türü olduğu gerçektir. Nereye giderseniz gidiniz, en çok onun okunduğunu görürsünüz. Şiir için de böyledir. Yaşamak için çalışıp didinmelerimizden fırsat bulduk mu, elimize aldığımız şey, ya bir roman, ya da bir şiir kitabıdır. Bir geziye çıktığımız zaman, çantamızın bir köşesine yerleştirmeyi unutmadığımız gene onlardır. Daha okul sıralarındayken çalışma saatlerinden arttırılmış sayılı dakikaları, sevdiğimiz bir şair veya romancıya verdiğimizi, bu yetmeyince, yatakhanenin alaca karanlığında geç saatlere kadar gizlice okumaya koyulduğumuzu kim hatırlamaz?

Nedir bu ilginin sebebi? Bilmem bu soru üzerinde hiç durdunuz mu? Bana öyle geliyor ki, ilginin sebebi çok derinlere inmektir. İnsan, çocukluk çağından kurtuldu mu ileride yaşamaya başlar ve yaşadığı günlerle, gelecek günleri kıyaslamaktan kendini alamaz. Bu kıyaslama, daima yaşanan günlerin zararına olmuştur. Böyle de olsa, bu geçen günlerin güzelleşmesi, özlem buğulariyle örtülmesi, beklenen günlerde aradığımızı bulamadığımız içindir. Hayat bir akıştan başka bir şey değildir. İnsan, bu akış, bu oluşum içinde, başka insanların halleriyle de ilgilenmekten kendini alamaz. Hayatın biteviyeliğinden kurtulmaya çalışırken, başkalarının çabalarından da dikkatini ayıramaz. Kendi alın yazısının başkalarınınkinden ayrılamayacağı kanısındadır. Yaşanan anlardan kurtuluş, düşün zenginliği nisbetinde gerçekleşir. Bu dünyanın ötesinde düşsü bir dünya, uzaktan çağırmaya başlar. Her varıştan sonra yine bir çağırış duyulur. Yaşanan anların boşluğunda aydın, dolu noktalar da olsa, insan çoğu zaman bunun farkında olmaz, olsa da onların görünmesiyle kaybolması o kadar birdir ki!

Hâtıraların şiddetlendirdiği, sonu gelmiyen bir gelecek gün özlemi insanlarda aradıklarını bulamamış, yaşadıklarını iyi yaşıyamamış olmanın verdiği bir eksiklik duygusu uyandırmıştır. Şimdi niçin roman, niçin şiir okuduğumuzu cevaplandırabiliriz. Ama daha önce şu soru üzerinde bir an duralım: Romancı romanını, şair şiirini niçin yazar? Ün almak için mi, para kazanmak için mi? Birtakım doğruları yaymak, topluma düzen vermek için mi? (…)

Gerçek şudur ki, romancı da, şair de iç içe giren geçmişin özlemi ile, geleceğin umudunu kişi olarak, toplum olarak bütün yoğunluğuyla yaşamakta, yazdığını bu iç yaşayışın etkisi altında yazmaktadır. Yaşadığı biricik güzel bir ânı ebedîleştirmek, yaşanıp duran birbirine benzer günlerin renksizliğinden kurtulmak, geçmesiyle güzelleşen günleri daha da güzelleştirmek, özlemini taşıdığı bir dünya canlandırmak, onu bütün insanlarla paylaşmak, içindeki ağırlıkları atmak için yazar.

Bu söylediklerim okuyucu için de böyledir. Romancı ya da şair ne için yazarsa, yazılanı okuyan da onun için okur. Bu bakımdan okuyucu, yazmaktan alıkonulmuş, elinden yazma imkânları alınmış bir romancıdan, bir şairden farksızdır. Roman okuyarak, şiir okuyarak varlığımızın darlığından kurtuluruz; yaşayamadığımız hayatları yaşayarak genişler, yaşadığımız renksiz günlerin bile, dönmemek üzere gittiği için değerlendiği duygusuyla zenginleşiriz. Kendimiz ile benzerlerimiz arasında bir kaynaşma olur. Genel olarak okuyucu, bu bakımlardan, okuduğunun pek de farkında değildir. Sırf vakit geçirmek, vakit öldürmek için okuduğunu sanır. Ama böyle de olsa sonuç birdir.

Evet, ne roman bir toplumbilim kitabı, ne de şiir bir doğrular topluluğudur. Bir sanat eserini birtakım bilgiler, doğrular olarak kabul etmek, sadece sanatı, varlığını, özünü görmemektir. Balzac'ı, yaşadığı devrin toplum olaylarını öğrenmek için okuduğunu kim ileri sürebilir? Böyle olsaydı, bu olayları anlatan sayfalar birer tarih belgesi sayılmaz mıydı? Romanı tarihle bir tutmak sadece yaratışın ne demek olduğunu bilmemektir. Bir romanın birkaç defa okunması, bir şiirin okunduktan sonra tekrar edilmesi, ezberlenmesi de romanın veya şiirin herhangi bir sorun hakkında bilgi edinmek için okunmadığını gösterir. İnsanın, bildiği bir şeyi tekrar bilmek istediği görülmüş müdür? Zaten romancı da, şair de yazdığını bir şeyler öğretmek için yazmamıştır ki, okur da bir şeyler öğrenmek için okusun!

Romanlar ve şiirler birer iç yaşayıştan doğmuştur. Onları yaşayarak okumamız da bundandır. Her okuyucunun aynı davranışta olduğu elbette söylenemez. Yaratılışın, yetişmenin verdiği ayrılıklar vardır. Bu bakımdan, aynı kitapta herkes biraz da kendi romanını, kendi şiirini okur. Gerçek sanat eserinin özelliklerinden biri de, çok yönlülük değil midir? İnsan, ileride yaşamaktan kesilip de geçmiş günlerden bir yığın olmaya yüz tutunca, roman ve şiir okumasını da bırakmaya başlar. Okuduğu olursa, artık eski tutkuyu bulamaz.

Okumak ta, okunan eseri duygularımız, düşüncelerimizle zenginleştirmek olduğuna göre, bir tür yaratıştır. Romancı, şair yaşlanınca nasıl yaratma gücünü kaybediyorsa okuyucu da o yaratışla kaynaşma yeteneğini kaybediyor. Bu bakımdan, okumaktan kesilmek, biraz da ölmektir.

Suut Kemal Yetkin, *Edebiyat Üzerine Denemeler*

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı: ---------- **Tarih: ----------**

Sevgili Öğrenciler,
Bu form, konuşma çalışmanızla ilgili kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Sizden duygu ve düşüncelerinizi samimi olarak bu forma yansıtmanız beklenmektedir. Ölçütler kısmında yer alan ifadelere katılıyorsanız **Evet**, kısmen katılıyorsanız **Kısmen**, katılmıyorsanız **Hayır** seçeneğini **X** ile işaretleyiniz.

Ölçütler	Dereceler		
	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmamı amaçlarım doğrultusunda planladım.			
Konuşmamda şapkaların temsil ettiği görüşe uygun örnekler sundum.			
Konuşmamı açık ve akıcı bir şekilde yapmaya özen gösterdim.			
Konuşmamda görüşlerimi destekleyen bağlama uygun söz varlığı kullandım.			
Duygu ve düşüncelerimi tutarlı bir şekilde planladım.			
Konuşmamda vurgu ve tonlamaya dikkat ettim.			
Konuşmamda beden dilini etkili kullandım.			
Konuşmamı gerçekleştirirken süreyi etkili bir şekilde kullandım.			
Konuşmamı planım doğrultusunda gerçekleştirdim.			

Bu tema süresince öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki öğrenme günlüğünde yer alan soruları cevaplayınız.

ÖĞRENME GÜNLÜĞÜ

1. **Bu tema boyunca hangi metin türleri işlenmiştir? Bu türler hakkında neler öğrendiniz?**

2. **Edebî dil ile günlük dil arasındaki farkları bu temada işlenen metinlerden örnek vererek açıklayınız.**

3. **Okuduğunuz şiirlerde sizi en çok etkileyen ifadeyi gerekçesiyle yazınız.**

4. **Bu tema sürecinde okuma, yazma, dinleme/izleme ve konuşma becerilerinizden hangisinin daha çok geliştiğini düşünüyorsunuz? Neden?**

5. **Bu tema boyunca yeni öğrendiğiniz üç kavramı yazınız.**

6. **Bu tema sonunda sözün inceliği hakkında ulaştığınız düşüncelerinizi yazınız.**

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

2. TEMA
ANLAM ARAYIŞI

Bu temada edebî metinlerin anlam dünyasını keşfederek konu, tema, ana duygu ve ana düşünce gibi unsurların metnin anlamına katkısını öğreneceksiniz. Hikâye ve anı metinlerini inceleyerek bu metinlerin içeriklerini ve anlatım özelliklerini karşılaştıracaksınız. Bir hikâye karakterini kendi yorumunuzla tanıtan sunum yaparak konuşma becerilerinizi geliştireceksiniz. Bir şiir dinleyecek ve bu şiirin ana duygusunu, çağrışım ve ahenk unsurlarını belirleyeceksiniz. Dinlediğiniz şiirin temasına uygun özgün bir şiir yazacaksınız.

Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri

OKUMA

METİN TÜRÜ: HİKÂYE

1. Bir metin, onu okuyan kişilerde birden fazla duygu uyandırabilir mi? Açıklayınız.

2. Metnin ana düşüncesi birden fazla düşünceyi içerebilir mi? Neden?

3. Aşağıda *Miras Keçe* adlı hikâye ile ilişkilendirilebilecek bir görsel verilmiştir.

Verilen görsel ve hikâyenin adından hareketle hikâyenin içeriğine ilişkin tahminde bulununuz. Tahmininizi gerekçeleriyle açıklayınız.

4. Yandaki karekodda yer alan okuma stratejilerini inceleyiniz. Okuyacağınız *Miras Keçe* adlı metni daha iyi anlamanıza yardımcı olacağını düşündüğünüz okuma stratejisini belirleyiniz. Seçiminizin nedenini yazınız.
(Karekodu okutmadan önce EBA'ya giriş yapınız.)

Aşağıdaki *Miras Keçe* adlı metni seçtiğiniz okuma stratejisini kullanarak okuyunuz.

MİRAS KEÇE

Biz insanlar, şu etrafımızdaki cansız şeyler için ne biliyoruz? Yatak odalarımızın bir tarafında yahut başucumuzda duran şu komodin, içinde yattığımız şu karyola, üzerinde yemek yediğimiz masalar, duvardaki bir çerçeve, hulâsa evimizi teşkil eden bütün bu şeyler hakkındaki bilgilerimizin derecesi nedir? Galiba koca bir sıfır!

Geçen sene ailemize bir taraftan küçük bir miras hissesi düştü. Çini bir soba ile dört boru, iki kanat perde, ayaklı bir gaz lâmbası, beş-altı tencere, boş bir sandık… Yani davalı bir mirasta karşı tarafın gönderebileceği bazı şeyler… Affedersiniz; birçok defalar yaptığım gibi, yine unutuyorum, bir de küçük bir keçe parçası…

Evdekiler, âdet veçhiyle, bütün bunları didik didik ettikten sonra,

— Doğrusu, paşanın karısı tam ümit ettiğimiz gibi çıktı; dediler. Ayol bunları eskici bile kabul etmez.

Hakları vardı. Çini soba, mirasına konduğumuz paşanın 310'da evlendiği zaman aldığı soba idi. Sandık da hanımın ilk çeyizlerini sakladığı sandık. Perdeler lime lime olmuştu. Yalnız birisinin kornişi duruyordu. Birisinin de uç tarafındaki işlemeler henüz çürümemişti. Tencereler kalaysızdı!... Ya şu keçe parçası...

Halam:

— Vallahi utansınlar; dedi, bu keçe parçası da gönderilir mi kardeş?

Annem:

— Deli olmuşlar; dedi, hiç olmazsa paşanın Yemen dönüşü getirdiği cânım Hicaz işlerinden bir tanecik kor insan.

Halam:

— Kuzum Hanife, dedi; Allah aşkına şu keçe parçasını uşakla yollayıp bahçe duvarlarından içeriye attır.

Ve sonra, iç kapının hemen önünde odaya atılıvermiş olan keçe parçasına terliklerinin ucuyla şöyle bir dokundu:

— Ö, dedi. Keçe değil, pislik yuvası.

Ertesi gün, bizim küçük mirası çöpçü bile kabul etmedi. *"Arabayı abur cuburla dolduramam hanımefendi!"* dedi. Yalnız, Aşçı Mehmet başka bir şey yaptı. Keçeyi beş-altı su yıkadı. Tele astı; kuruttu:

— Hanımefendiciğim, dedi; isterseniz yemek kapısının altına seriverelim. Kuru tahtayı da kapatmış oluruz!

Keçe bir müddet orada kaldı. Belki beş-altı ay... Hizmetçi kız, haftada iki defa çınar ağacının altına asıyor; elinde bir değnek, bir taraftan var kuvvetiyle dövüyor, bir taraftan da:

— İllâllah bu keçeden, diyordu; evin bütün tozlarını yer yutar!

Sonra bir gün, mutfakta çamaşırcının küçük iskemlesi üzerinde gördüm. Orada dört kat edilip bırakılmıştı. Kış gelince bir-iki ay kümesin üstüne örtüldü. Birkaç hafta bahçede sürünüp kaldı. Bir gün sokak kapısının önünde, baktım, paspas vazifesini görüyor.

Nihayet geçen hafta annem, şöyle dedi:

— Bu ufak tefeklerden bıktım, usandım çocuklar!

Annemin ufak tefek dediği şeyler paşanın mirasından çini soba ile borular, ayaklı gaz lâmbası, bir kısım Fransızca mecmua, eski bir dolap, birkaç da tencere idi.

— Küçük odaya bunlardan girilmiyor doğrusu… Satmaktan başka hiç çare yok!

Eskici (...) ile anlaşamadık. Ertesi gün getirdiğim biri de topuna birden üç buçuk lira verince annem:

— Dilenciye veririm de bu heriflere yine satmam! dedi. Adamı da kapı dışarı etti. Sadece eskiler tüccarını kapıya doğru uğurluyordum ki birdenbire durdu:

— Beyim, dedi. Bunu satmıyor musunuz?

— Hangisini?

— Şu keçeyi canım!

Annem:

— Allah Allah, dedi; adam çıldırmış galiba! Ayol kaç para verirsin ona sen!

— Dört lira vereyim hanım!

— A..a..a… sen sahiden aklını oynatmışsın ayol. Cânım çini soba ile sedirlere on lirayı çok gör de pis keçeye dört lira?...

Halam merdivenlerden acele acele indi; zannedersem annemin koluna bir de çimdik atmış olacak ki, ikisi birden yan odaya daldılar. Ben de kapı ile sofa arasında kulaklarımı onlara verdim.

Halam:

— Aman Hanifeciğim; bu işte bir şey olacak, diyordu. Adam ya hiç bir şeyden anlamıyor yahut bu keçe bir şey!..

Ben:

— Canım, dedim; uzatmayın Allah aşkına… Böyle eskiciler vardır. Bir eve girdiler mi en umulmayacak şeye para verirler. Ama blöftür ha, alaydır; verin bakalım alıyor mu?..

Bununla beraber üçümüz, daha doğrusu, ben, annem, halam, hizmetçi kız, aşçı miras keçenin üzerine birdenbire eğilmiştik. Ayaklarımızın altında, günlerce paspas vazifesi gören keçe bana gerinip uyanıyor gibi geldi. Âdetâ şahrem şahrem dökülen kenarları, binlerce ayak gibi kımıldıyor; ayaklarımızla yara içinde kalan göğsü tuhaf bir şifa merhemiyle iyileşmiş kadar teneffüs ediyor; ötesinde berisinde, bir-iki çiçek kırıntısı tarhları yeni yapılmış bir bahçede sanki gözlerini açıyordu. Sanki, bir-iki dakika daha geçerse birdenbire aramızda ayaklanacak; parmaklarımızın arasında bir fırsatını bulduğu dakika, cins bir at gibi süratle uzaklaşıp gidecekti. Fakat annem uzatmadı:

— Bana bak, dedi. Bizim alayla düzenle işimiz yok hepsine on lira ver; al git!

Adam, diğer eşyalarının bulunduğu odaya girmeden keçeyi derleyip topladı; koltuğuna aldı:

— Hanımcığım, dedi. Şimdi bir araba getirip ötekileri de alırım!

Miras keçenin müşterisini ancak bir hafta sonra görebildik. Daha kapıdan girer girmez,

— Sormayınız, dedi; daha iki dakika duracak olsaydım, sizin keçeden tam iki yüz lira kazanıyordum.

Bir dakika durdu:

— Müzeden aldılar; dedi. Benim yirmibeş liraya sattığım adam tam yüz yetmişbeş lira kazandı.

Halam koltuğa yığıldı. Annem biraz kolonya ister gibi oldu. Ben de soğuk su ile yüzümü bir iyice yıkadım!

Halamdan aşçıya kadar, gece gündüz, üç gün bizim keçe konuşuldu. İçimizde hiçbirimiz inanmıyor; halam:

— Gözlerimle görmeliyim; diyordu. Bizim keçe… Paşanın mirası... iki yüz lira… Vallahi yalan!...

Bu muhaverenin ertesi günü, halamla annem önde, ben arkada, hizmetçi kızla aşçı daha geride, Topkapı Sarayı'nın yeni açılan eski işlemeler ve halılar müzesinden içeri girdik.

Her nedense, hepimizde tuhaf bir titreme vardı. Hizmetçi kız aşçıya sokuluyor; çınar ağacının altında, miras keçeyi değnekle saatler saati dövdüğü, suya vurduğu, ıslattığı, tekrar kuruttuğu, tekrar dövdüğü günleri düşünüyordu. Halam, birdenbire durdu:

— Çocuklar, dedi. İşte, işte…

Hakikaten bizim keçeydi. Bir sedirin üzerinde duruyordu. Tek başınaydı. Yukarıdan, açık bir pencereden, yüzüne hafif bir güneş ışığı vurmuştu. Âdetâ, bacak bacak üstüne atmıştı; gururlu bir hâli vardı.

Hepimiz bir adım geri çekildik. Zaten kalın bir kordon bizi birbirimizden ayırıyor; aramıza âdetâ denizler, okyanuslar, servetler ve asırlar koyuyordu. Ben biraz eğildim ve keçe hazretlerinin hemen üzerine bırakılmış olan levhayı okumaya çalıştım:

Dokuzuncu asır mamulâtından (...)

Anadolu Selçukîleri zamanına ait

Halam duramadı. Elini uzatmak, parmaklarıyla yoklamak istedi. Fakat birdenbire yan tarafımızda odacılardan biri atıldı:

— Hanım, dedi; bak, peşin haber vereyim. El sürmek, dokunmak yasak. Bunlar antika şeylerdir çünki...

Sonra yavaş yavaş annemle halamın arasına girdi:

— Müzeye geleli bir hafta oluyor; dedi. Ama bin senelik… Yazık ki maldan anlamayan kişiler eline düşmüş. İnsanlar değil eşekler kullanmış. Şu örmeye bakın… Şu sarı renge, şu toz pembesine… Hayvan olsa bunları görür insan be!...

Keçenin karşısında ne kadar kaldığımızı bilmiyorum. Yalnız benim başımın içinde bir sinema hilesi gibi keçe, değnek, paspas üstünde tepinen ayaklar, çamaşırlıktaki iskemle, kümesin üstü, tozlar, sonra tekrar değnek, yine paspas üstünde tepinen ayaklar, halam, hizmetçi kız, hepsi birbirine karışıyor; bu oda içindeki bütün eşyaları alıp götüren bir sel hızlı hızlı akıyordu.

Aman; evinizdeki eşyalara dikkat edin… Ne olur ne olmaz!

Kenan Hulusi Koray, *Beşer Dakikalık Hikâyeler*
(haz.: Metin Kayahan Özgül)

5. Okuduğunuz metinle ilgili aşağıda verilen hikâye haritasını doldurunuz. Hikâye haritasını doldururken arkadaşlarınızla iş birliği yapabilirsiniz.

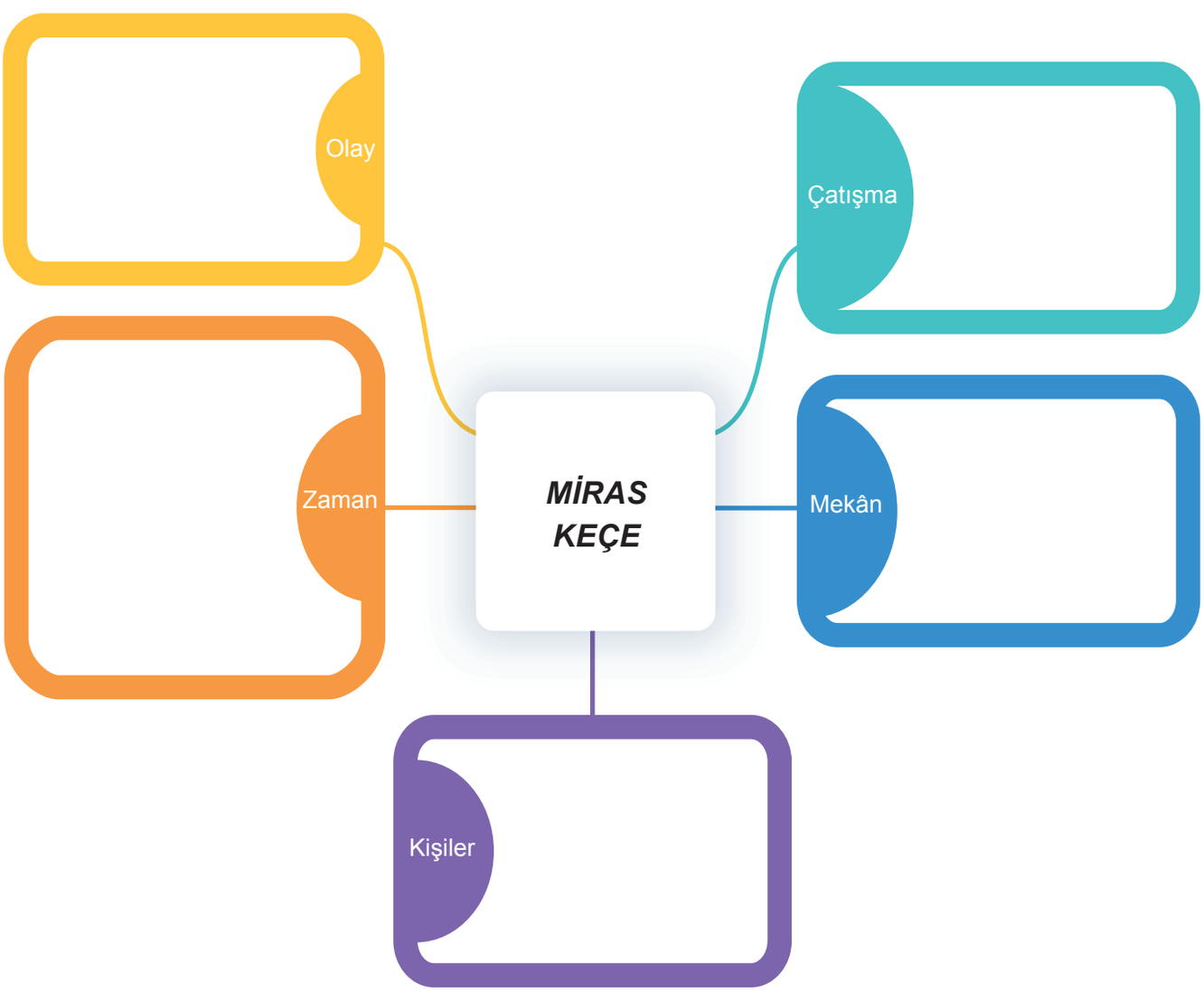

6. Metindeki olayların gerçeklikle ilişkisine yönelik tahminlerde bulununuz.

7. Bu metinle ilgili aşağıda verilen tabloyu doldurunuz.

Ölçütler	*Miras Keçe*
Tema	
Ana Düşünce	
Yardımcı Düşünce	
Yazılma Amacı	

8. Metni okumadan önce metnin içeriğine yönelik yaptığınız tahminle metni okuduktan sonraki tespitlerinizi aşağıdaki T diyagramına yazınız.

Metnin Konusuna Yönelik Tahminim	*Metnin Konusu*

9. Bu hikâyenin ana düşüncesini başka bir edebî tür (deneme, şiir, anı vb.) aracılığıyla vermeniz istense hangi edebî türü tercih edersiniz? Niçin?

10. Okuduğunuz metnin anlatmaya bağlı metinler arasında yer alma sebebini metinden örnek vererek açıklayınız.

(…)

Nihayet geçen hafta annem, şöyle dedi:

— Bu ufak tefeklerden bıktım, usandım çocuklar!

Annemin ufak tefek dediği şeyler paşanın mirasından çini soba ile borular, ayaklı gaz lâmbası, bir kısım Fransızca mecmua, eski bir dolap, birkaç da tencere idi.

— Küçük odaya bunlardan girilmiyor doğrusu… Satmaktan başka hiç çare yok!

Eskici (...) ile anlaşamadık. Ertesi gün getirdiğim biri de topuna birden üç buçuk lira verince annem:

— Dilenciye veririm de bu heriflere yine satmam! dedi. Adamı da kapı dışarı etti. Sadece eskiler tüccarını kapıya doğru uğurluyordum ki birdenbire durdu:

— Beyim, dedi. Bunu satmıyor musunuz?

— Hangisini?

— Şu keçeyi canım!

Annem:

— Allah Allah, dedi; adam çıldırmış galiba! Ayol kaç para verirsin ona sen!

— Dört lira vereyim hanım!

(…)

11. Okuduğunuz metinden alınan bu parçayı, “olay örgüsü, kişiler, zaman, mekân” **unsurlarından ikisini değiştirerek estetik bir bakış açısıyla yeniden kurgulayınız.**

12. Metinde yazarın diyaloğa (karşılıklı konuşmalara) yer vermesi, hikâyeye dil ve anlatım açısından nasıl bir katkı sağlamıştır? Açıklayınız.

13. Aşağıdaki tabloda verilen kelimeleri kalınlık-incelik uyumu bakımından inceleyiniz ve bu uyuma uymayanları tabloda X ile işaretleyiniz.

Kelime		Kelime	
insan		müze	
soba		antika	
sokak		levha	

14. Metni okumadan önce belirlediğiniz okuma stratejinizin metni okuma sürecinize ve okuma sonrasında soruları cevaplamanıza nasıl katkı sağladığını açıklayınız.

15. Okuduğunuz metnin beğendiğiniz veya eleştirdiğiniz bir yönünü gerekçelendirerek açıklayınız.

METİN TÜRÜ: ANI

1. "Anı yazmak ölümün elinden bir şeyler kurtarmaktır." (Andre Gide) **sözüyle ne anlatılmak istenmektedir?**

2. Aşağıda *Bizim Yokuş* adlı anı metni ile ilişkilendirilebilecek bir görsel verilmiştir.

Verilen görsel ve metnin adından hareketle metnin içeriğine ilişkin tahminde bulununuz. Tahmininizi gerekçesiyle açıklayınız.

3. Yandaki karekodda yer alan okuma stratejilerini inceleyiniz. Okuyacağınız *Bizim Yokuş* adlı metni daha iyi anlamanıza yardımcı olacağını düşündüğünüz okuma stratejisini belirleyiniz. Seçiminizin nedenini yazınız.
(Karekodu okutmadan önce EBA'ya giriş yapınız.)

Aşağıdaki *Bizim Yokuş* adlı metni, seçtiğiniz okuma stratejisini kullanarak okuyunuz.

BİZİM YOKUŞ

Size bizim yokuşu anlatacağım. Bizim yokuşu bilirsiniz, değil mi? Eski adı ile Babıâli yokuşunu...

Gazeteler, dergiler, matbaalar bu yokuşta toplanmıştı benim gençliğimde. Yokuşun alt başında Sabah Matbaası vardı, Mihran Efendi'nin. Başyazarı Diran Kelekyan. Üst başında İkdam Yurdu, Ahmet Cevdet Bey'in... Bir de şimdi tatlıcı olan Meserret'in yan sokağı Ebussuut Caddesi'nde Tercüman...

(…)

Adımı, bir gazete kâğıdı üstünde ilk görüşüm, 1912'dedir. Vefa idadisinde öğrenci idim o zaman: 121 Yusuf Ziya Efendi!

İki yapraklı, küçük boy, bir gazete çıkardı o günlerde: *Fen*.

Ben, Mühendis Süleyman Sami Bey'in oğlu Yusuf Ziya, cebirde, geometride, fizikte sınıfımın yıldızı idim. Mühendis olacaktım babam gibi... Hocamız Bedros Efendi, bir hendese davasını çözdükten sonra, mutlaka tahtaya beni çağırır, bir de bana tekrarlatırdı problemi. Bu bakımdan, *Fen,* her perşembe çıkışını dört gözle beklediğim gazete idi.

Gençliğimizde plâj yoktu bizim. Sinema yoktu bizim. Çalgılı gazino, gece klübü, stadyum yoktu, yoktu, yoktu bizim... Kafa yarışı idi tek mutluluğumuz!

Fen gazetesi, bu yarışa açılmış bir alandı. Problemler verir, çözenlerin adlarını yayar, çabasına hız katardı gençlerin...

İşte böyle bir yarışmada adım ilk defa matbaa harfleri ile gazete kâğıdına basılmıştı. Hem de doğru çözenler arasında değil, soruyu nasıl çözdüğümü anlatan bir kaç satırın altında!

Bu, bir öğrenci dergisinde kazanılmış başarı, müdürümüz Safvet Bey'in bile ilgisini çekmiş, öğretmen ve öğrenci çevresinde itibarımı yükseltmişti benim.

Ne dersiniz, elli yıl önceki eğitim ve öğretim sistemimizden kaç yıl gerideyiz şimdi?

Fen, çantamda, kitaplarımın arasında idi her gün ve her gece baş ucumda... Onun dördüncü sayfasındaki imzamı, kaç gün, kaç hafta, sabahları gözlerimi açar açmaz, en mutlu bakışımla uzun uzun seyrettim, bilmem...

Ama bizim yokuşa asıl ayak basışım, bu çocuksu hatıradan bir yıl sonradır.

İlk edebiyat hocamız İbrahim Necmi Dilmen, sınıfı sürükleyen bir öğretmendi. Rakamlara, çizgilere bağlı dikkatim, onun derslerinde kelimelere kaymıştı. Cebir kadar, hendese kadar, fizik kadar o zaman adı hikmet olan şiiri, hikâyeyi, romanı da seviyordum artık...

Birkaç ay sonra, galiba üniversitede görev alan İbrahim Necmi'nin yerine bir başkası geldi: Süleyman Şevket...

İnce yapılı, sesinde kalbi çarpan bir duygu adamı idi yeni öğretmenimiz. İki üç ders içinde ilgisini çeken bir öğrenci olmuştum. Yazılarımızı satır satır inceliyor, beğendiği cümlelerin altlarını kırmızı kalemle çiziyor, okşayıcı sözlerle çocuk gönüllerimizi kanatlandırıyordu.

Kendi kendime aruzu öğrenmiştim. Bir yazıma eklediğim manzumeyi arkadaşlarıma okumuş, beni övmüştü. Elli yılı aşkın zaman, o manzumeden, hafızamda yalnız bir mısra bırakmıştır:

Akşam, menekşe gölgeler inmişti dağlara...

Süleyman Şevket hocamız pek beğenmişti bu "Menekşe gölgeler"i. İnce, uzun parmaklarında titreyen kâğıt, bir menekşe demeti olacaktı nerde ise!

Edebiyatta aldığım hız, yarınki mühendis Yusuf Ziya'nın asıl önem verdiği meslek derslerindeki hızını kesmişti...

Boş saatlerde en çok -şimdi ikisi de toprak olan iki dostumla- Peyami Safa ve Hasan Ali Yücel'le mektep bahçesinde sanat tartışmaları yapıyorduk... Ressam Elif Naci de o çocuk dostlar arasında idi.

Cumaları tatil günümüzdü bizim. Çarşıkapı'da Sarafim Kütüphanesine gider, yirmi paraya hem bir demli çay içer hem saatlerce istediğim kitapları, divanları, Servetifünun koleksiyonlarını karıştırırdım.

Son derece uyanık bir kulağım vardı: Aruzun bütün şekillerini deneyebiliyordum artık. Ama asıl denemek istediğim şeyi denemeye cesaretim yoktu henüz. Bu, hocama beğendirdiğim şiirlerimi mecmualara beğendirip beğendiremeyeceğimdi.

O günlerin üç büyük dergisi vardı: Selanik'te Genç Kalemler, İstanbul'da Rübab, Şehbal…

Rübab, en genci, en kavgacısı idi bunların. Pembe bir kâğıda basılırdı. Şimdiki ölçülere uymaz bir biçimi vardı: Boyu Akbaba kadardı galiba. Ama eni, Akbaba'nın ancak üçte ikisi kadar.

Halit Fahri'yi, Ali Naci'yi, Selahattin Enis'i, Hakkı Tahsin'i onun sayfalarında tanımıştım. Şahabettin Süleyman "Nayiler" adı altında birleşmiş bu sanat topluluğunun başına geçmiş, onların kavgalarını yapıyordu.

Her hafta bu dergileri alabilmek için küçücük gündeliğimden bir parçasını öğle yemeklerimden kırparak biriktirirdim...

Hafızamı bugün bile silkeleyince yarım yüzyılın tozları altından Halit Fahri dostumun o gün için taptaze, yepyeni olan şu masal mısraları çıkıyor:

Ayaklarımda çarıklar, elimde bir değnek,

Sükûn içinde yürürdüm, semayı dinleyerek...

Bu genç akıma karışmak, ismimi onların isimleri arasında görmek özlemi anlatılmaz bir tatlı yangındı içimde...

Bir gün pek beğendiğim bir şiirimi, yürek çarpıntıları ile zarfa koyup postaladım:

Rübab Mecmuası Müdürlüğüne

Cağaloğlu-İstanbul

Ne mi oldu?.. Bir hafta, iki hafta, üç hafta... Manzumem çıkmadı ve Rübab kapandı!

Kimseciklere söylemediğim bu sırrı içime gömdüm...

Yeryüzünde, içime gömdüğüm bu sır kadar hazin bir mezar yoktur!

Yusuf Ziya Ortaç
(haz.: İsmail Parlatır, İnci Enginün vd., *Güzel Yazılar Gezi-Hatıra)*

4. Metni okumadan önceki tahmininizin metnin içeriğiyle örtüşüp örtüşmediğini belirleyiniz.

5. Yazar, bu metni hangi amaçla yazmış olabilir? Açıklayınız.

6. Metnin ana düşüncesini ve yardımcı düşüncelerden ikisini aşağıdaki tabloya yazınız.

Ana Düşünce	Yardımcı Düşünceler

7. Yazarın adının ilk kez gazetede çıkması onun için neden önemlidir?

8. Metnin gelişme bölümünde anlatılan olaylardan ikisini yazınız.

9. Yazarın kullandığı üslubun metnin genel havasına etkisini açıklayınız.

10. Metinde geçen dergi ve matbaa yerlerinin o dönem toplumu için ne ifade ettiğini açıklayınız.

11. Metinde anlatılan dönemde edebiyatın gençler üzerindeki etkisini açıklayınız.

12. Yazarın yerinde olsaydınız, yazınızı bir dergiye gönderir miydiniz? Gerekçenizi belirtiniz.

13. Metinde öne çıkan değerlerden birini metinden örnek vererek yazınız.

14. Okuduğunuz hikâye ve anı metnini karşılaştırarak aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

	Miras Keçe	*Bizim Yokuş*
Yazılma Amacı		
Gerçekliği Aktarma Şekli		
Dil ve Anlatım		
Yapı (olay, zaman, mekân, kişiler)		

Aşağıda verilen *İstiklâl Marşı*'nı okuyup ilgili etkinlikte istenen çalışmaları gerçekleştiriniz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Mehmet Âkif Ersoy

1. *İstiklâl Marşı*'nın aşağıdaki tabloda verilen bölümlerini inceleyiniz. Her bölümde öne çıkan değerleri ve duyguları belirleyerek tabloyu doldurunuz.

Bölümler	Öne Çıkan Değerler ve Duygular
Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak; Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak. O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak; O benimdir, o benim milletimindir ancak.	
Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım. Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım! Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım. Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.	
Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar, Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var. Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar, Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?	

2. *İstiklâl Marşı*'nın aşağıda verilen bölümlerinde şairin kimlere seslendiğini belirleyiniz. Bu hitapların amacını açıklayınız.

Kıtalar	Seslenilen Kim	Amacı
Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl! Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl? Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl. Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.		
Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın; Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın. Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın; Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.		
Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli: Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli. Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli- Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.		

3. Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Bu dörtlükteki altı çizili dizeden çıkarılabilecek bir örtük ileti yazınız.

4. Bu dizelerde milletin bağımsızlık uğruna gösterdiği fedakârlık ve inanç vurgulanmaktadır. Türk milletinin vatanı ve kutsal değerleri için gerektiğinde canını vermekten çekinmeyeceğini ifade eder. Toprağın her karışının şehitlerin hatırasıyla dolu olduğu belirtilerek vatanın kutsallığı ön plana çıkarılır. Ayrıca insanın sahip olduğu her şeyi kaybetmeyi göze alabileceği, ancak vatandan ayrı kalmanın asla kabul edilemeyeceği dile getirilir. Vatana bağlılık, fedakârlık ve güçlü bir millî bilinç duygusu bu dizeler aracılığıyla etkili bir şekilde yansıtılmaktadır.

Bu parçada dile getirilen düşünceler *İstiklâl Marşı*'nın hangi bölümüne ait olabileceğini yazınız.

5. *"Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım."* **dizesinde kullanılan edebî sanatları yazıp bu sanatların şiire katkısını açıklayınız.**

6. *"İstiklâl Marşı* bir şiirden çok bir 'mücadele metni'dir." **görüşünü *İstiklâl Marşı*'ndan iki örnekle destekleyiniz.**

7. Şair bağımsızlık, zafer ve dua ile ilgili mesajlarını neden ağırlıklı olarak şiirin son bölümlerinde vermiştir?

8. *İstiklâl Marşı*'nın sizi en çok etkileyen dizesini yazınız. Bu dizeyi seçme gerekçenizi açıklayınız.

9. *İstiklâl Marşı*'ndan seçtiğiniz bir dize/bölümün verdiği mesajı yansıtan bir afiş hazırlayınız. Afişinizde görsel ögeler ve kısa açıklamalar kullanarak millî mücadele ruhunu etkili biçimde yansıtmaya çalışınız.

KONUŞMA

PERFORMANS GÖREVİ

PERFORMANS GÖREVİNİN ADI: KARAKTERİMİN DÖNÜŞÜMÜ

Bu çalışmada sizlerden okuma bölümünde incelediğiniz *Miras Keçe* adlı hikâyedeki karakterlerden birini, yaşamınızdan bir kişi ya da izlediğiniz sinema/tiyatro eserlerinde yer alan karakterlerden biriyle özdeşleştirerek yeniden kurgulayınız. Kurguladığınız yeni karakteri tanıtan bir sunum yapınız.

Yapacağınız sunumu verilen aşamaları takip ederek gerçekleştiriniz.

Hazırlık

1. Kurgulayacağınız karakterin tanıtımını yapmak için *Miras Keçe* adlı hikâyedeki karakterlerden birini seçiniz.
2. Hikâyeden seçtiğiniz karakteri kurgulamak için yaşamınızdan bir kişi ya da izlediğiniz sinema/tiyatro eserlerinde yer alan bir karakter belirleyiniz.
3. Konuşma stratejinizi planlayınız.

Planlama

4. Hikâyeden seçtiğiniz karakterin fiziksel, psikolojik vb. özelliklerini hatırlayınız.
5. Seçtiğiniz ve belirlediğiniz kişi/karakterlerin benzerlik ve farklılıklarını tespit ediniz.
6. Seçtiğiniz ve belirlediğiniz kişi/karakterin özelliklerini özdeşleştirerek yeni bir karakter kurgulayacak şekilde konuşmanızı planlayınız.
7. Kurgulama sürecinde karşılaştırma, betimleme, benzetme gibi unsurlardan yararlanınız. Ayrıca sunumunuzu daha etkili hâle getirebilmek için kurguladığınız karaktere ait resim, karikatür, çizim vb. bir görsel oluşturabilir; sunumunuzda dijital araçları kullanabilirsiniz.
8. Kurguladığınız karakteri millî ve manevi değerlerle zenginleştiriniz.
9. Hazırladığınız sunum taslağını arkadaşlarınızla paylaşıp onlardan aldığınız dönütler doğrultusunda sunumunuza son hâlini veriniz.

Sunum

10. Konuşmanıza dikkat çekici bir girişle başlayınız.
11. Konuşmanızda düşüncelerinizi ana düşünce etrafında, tekrara düşmeden ifade ediniz.
12. Konuşmanızı destekleyici bilgiler, söz varlığı ve düşünceyi geliştirme yolları ile zenginleştiriniz.
13. Konuşma sırasında sesinizi ve beden dilinizi etkili bir biçimde kullanmaya özen gösteriniz.
14. Konuşmanızı yaparken Türkçeyi doğru ve etkili kullanınız, konudan ayrılmayınız ve süreyi iyi kullanınız.
15. Görevinizi gerçekleştirirken özverili davranınız.

Değerlendirme

16. Konuşmanızı 63. sayfadaki öz değerlendirme formuyla değerlendiriniz.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı: ---------- **Tarih:** ----------

Sevgili Öğrenciler,
Bu form, konuşma çalışmanızla ilgili kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Sizden duygu ve düşüncelerinizi samimi olarak bu forma yansıtmanız beklenmektedir. Ölçütler kısmında yer alan ifadelere katılıyorsanız **Evet**, kısmen katılıyorsanız **Kısmen**, katılmıyorsanız **Hayır** seçeneğini **X** ile işaretleyiniz.

Ölçütler	Dereceler		
	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmamı amaçlarım doğrultusunda planladım ve bu plan doğrultusunda gerçekleştirdim.			
Amacıma uygun örneklerle destekledim.			
Konuşmamda bağlama uygun kelimeler kullandım.			
Türkçenin dil ve anlatım özelliklerine dikkat ettim.			
Hedef kitleme uygun bir dil kullandım.			
Akıcı bir dil kullandım.			
Açık ve örtük iletilere yer verdim.			
Vurgu ve tonlamaya dikkat ettim.			
Beden dilimi etkili kullandım.			
Süreyi etkili bir şekilde kullandım.			
Karşılaştırma, betimleme, benzetme gibi unsurlardan yararlandım.			
Özverili davrandım.			
Karakterimin fiziksel ve psikolojik özelliklerini tutarlı bir şekilde kurguladım.			
Karakterimi tekrara düşmeden kurguladım.			
Kurguladığım karakteri millî ve manevi değerlerle zenginleştirdim.			

Açıklama: Aşağıdaki soruları bu süreçteki çalışmalarınızla ilgili görüşlerinizden hareketle cevaplayınız.

1. Bu çalışmada neler öğrendim?

2. Çalışma sırasında hangi bölümlerde zorlandım?

3. Bu çalışmayı tekrar yapacak olsam nelere dikkat ederdim?

DİNLEME/İZLEME

1. Şiir okumayı mı yoksa fon müziği eşliğinde okunan bir şiiri dinlemeyi mi tercih edersiniz? Niçin?

2. Yandaki karekodda yer alan dinleme stratejilerini inceleyiniz.
Dinleyeceğiniz/izleyeceğiniz *Sazım*'a adlı şiiri daha iyi anlamanıza yardımcı olacağını düşündüğünüz dinleme stratejisini belirleyiniz. Seçiminizin nedenini yazınız.
(Karekodu okutmadan önce EBA'ya giriş yapınız.)

3. Aşağıda *Sazım'a* adlı şiirle ilişkilendirilebilecek bir görsel verilmiştir.

Verilen görsel ve şiirin adından hareketle şiirin içeriğine ilişkin tahminde bulununuz. Tahmininizi gerekçesiyle açıklayınız.

Seçtiğiniz dinleme stratejisini kullanarak yandaki karekodda verilen Âşık Veysel Şatıroğlu'nun *Sazım'a* adlı şiirini bu etkinlik için hazırlanan aşağıdaki "Dinleme/İzleme Kuralları"nı dikkate alarak dinleyiniz/izleyiniz. Şiiri dinlerken/izlerken yalnızca anlama değil ses tonuna, vurguya, ritme ve şiirin oluşturduğu duyguya da dikkat ediniz.
(Karekodu okutmadan önce EBA'ya giriş yapınız.)

DİNLEME/İZLEME KURALLARI

- Dinleme/izleme süresince dikkatin tamamen şiire ve şaire verilmesi
- Dinleme/izleme süresince başka bir işle meşgul olunmaması
- Şairin duygu ve düşüncelerinin anlaşılmaya çalışılması
- Şairin ön yargısız bir şekilde dinlenmesi
- Şairin ses tonuna dikkat edilmesi
- Gerekli görülen önemli noktaların not alınması

4. Şiirdeki ses tonu, vurgu, ifade biçimi vb.nden yola çıkarak şiirin yazılma amacının ne olabileceğini yazınız.

Yandaki karekodda verilen *Sazım'a* adlı şiirin bestelenmiş hâlini dinleyiniz/izleyiniz.
(Karekodu okutmadan önce EBA'ya giriş yapınız.)

Aşağıda verilen şiiri vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyunuz.

SAZIM'A

Ben gidersem sazım sen kal dünyada
Gizli sırlarımı âşikâr etme
Lâl olsun dillerin söyleme yâda
Garip bülbül gibi âh ü zâr etme

Gizli dertlerimi sana anlattım
Çalıştım sesimi sesine kattım
Bebe gibi kollarımda yaylattım
Hayâli hatır et beni unutma

Bahçede dut iken bilmezdin sâzı
Bülbül konar mıydı dalına bâzı
Hangi kuştan aldın sen bu avâzı
Söyle doğrusunu gel inkâr etme

Benim her derdime ortak sen oldun
Ağlarsam ağladın gülersem güldün
Sazım bu sesleri turnadan m'aldın
Pençe vurup sarı teli sızlatma

Ay geçer yıl geçer uzarsa ara
Giyin kara libas yaslan duvara
Yanından göğsünden açılır yara
Yâr gelmezse yaraların elletme

Sen petek misâli Veysel de arı
İnleşir beraber yapardık balı
Ben bir insanoğlu sen bir dut dalı
Ben babamı sen ustanı unutma.

Âşık Veysel Şatıroğlu, *Dostlar Beni Hatırlasın*

5. *Sazım'a* adlı şiiri okumak mı yoksa bu şiirin bestelenmiş hâlini dinlemek mi sizi daha çok etkiledi? Düşüncelerinizi yazınız.

6. Bu şiirin daha çok, duygulara mı yoksa düşüncelere mi yönelik olduğunu belirleyiniz. Belirlemenizi şiirden bir örnekle açıklayınız.

7. *Sazım'a* adlı şiirle ilgili aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

Tema	
Ölçü	
Kafiye Şeması	
Nazım Birimi	
Şiir Türü	

8. Gizli dertlerimi sana anlattım
Çalıştım sesimi sesine kattım
Bebe gibi kollarımda yaylattım
Hayâli hatır et beni unutma

Bu dörtlükteki kafiye ve redifleri yazarak bu unsurların şiirin anlamına ve ahengine katkısını açıklayınız.

9. Dinleme/izleme bölümü süresince öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki çıkış kartını doldurunuz.

ÇIKIŞ KARTI

Üç Yaz — **Şiir türünü diğer metin türlerinden ayıran üç temel özellik yazınız.**

1.

2.

3.

İki Sor — **Şiir türü hakkında merak ettiğiniz veya daha fazla bilgi almak istediğiniz konularla ilgili iki soru yazınız.**

1.

2.

Bir Paylaş — **Şiir türü hakkındaki bir görüşünüzü paylaşınız.**

1.

YAZMA

PERFORMANS GÖREVİ

PERFORMANS GÖREVİNİN ADI: OZANIN İZİNDE YENİ DİZELERE

Bu çalışmada sizlerden dinleme/izleme bölümünde incelediğiniz *Sazım'a* adlı şiirin temasıyla aynı temada yeni bir şiir yazmanız beklenmektedir. Şiirinizi estetik bir bakış açısıyla oluşturunuz.

Yazma çalışmanızı verilen aşamaları takip ederek gerçekleştiriniz.

Hazırlık

1. Dinleme/izleme bölümünde incelediğiniz *Sazım'a* adlı şiiri ve bu şiirde öne çıkan duygu ve düşünceleri hatırlayınız.
2. Yazma amacınızı, kullanacağınız yazma stratejinizi belirleyiniz.
3. Yazma çalışmanıza başlamadan önce şiir türü hakkında araştırma yapınız ve ön bilgilerinizi gözden geçiriniz.
4. Yazma amacınıza göre nasıl bir şiir yazacağınızı planlayınız.

Yazma Sırası

5. Şiirinizi oluştururken *Sazım'a* adlı şiirin ana duygusunu koruyunuz.
6. Şiirinizi oluştururken yazma amacınıza uygun söz varlığı kullanmaya dikkat ediniz.
7. Şiirinizi oluştururken imge, çağrışım, ahenk unsurları, açık ve örtük iletilerden yararlanınız.
8. Şiirinizdeki ana duyguyu yansıtacak müzik ve bir görsel belirleyiniz.
9. Şiirinizin taslağını arkadaşlarınızla paylaşıp onlardan aldığınız dönütler doğrultusunda şiirinize son hâlini veriniz.

Değerlendirme

10. Yazma sonrasında şiirinizi 73. sayfadaki öz değerlendirme formuyla değerlendiriniz.
11. Yazdığınız şiiri öğretmeninizin rehberliğinde sınıf panosu, okul gazetesi veya genel ağdaki güvenilir ortamlarda paylaşabilirsiniz.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı: ---------- **Tarih: ----------**

Sevgili Öğrenciler,
Bu form, yazma çalışmanızla ilgili kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Sizden duygu ve düşüncelerinizi samimi olarak bu forma yansıtmanız beklenmektedir. Ölçütler kısmında yer alan ifadelere katılıyorsanız **Evet**, kısmen katılıyorsanız **Kısmen**, katılmıyorsanız **Hayır** seçeneğini **X** ile işaretleyiniz.

Ölçütler	Dereceler		
	Evet	Kısmen	Hayır
Şiirimi bir plan doğrultusunda oluşturdum.			
Şiirin temasını tam olarak yansıttım.			
Şiirimde bağlama uygun söz varlığı kullandım.			
Şiirimde imge, çağrışım, ahenk unsurları, açık ve örtük iletilerden yararlandım.			
Şiirimdeki ana duyguyu yansıtacak müzik ve bir görsel belirledim.			

Bu tema süresince öğrendiğiniz üç bilgiyi üçgenin, ilk defa karşılaştığınız dört kavramı karenin, aklınıza takılan bir soruyu da çemberin içine yazınız.

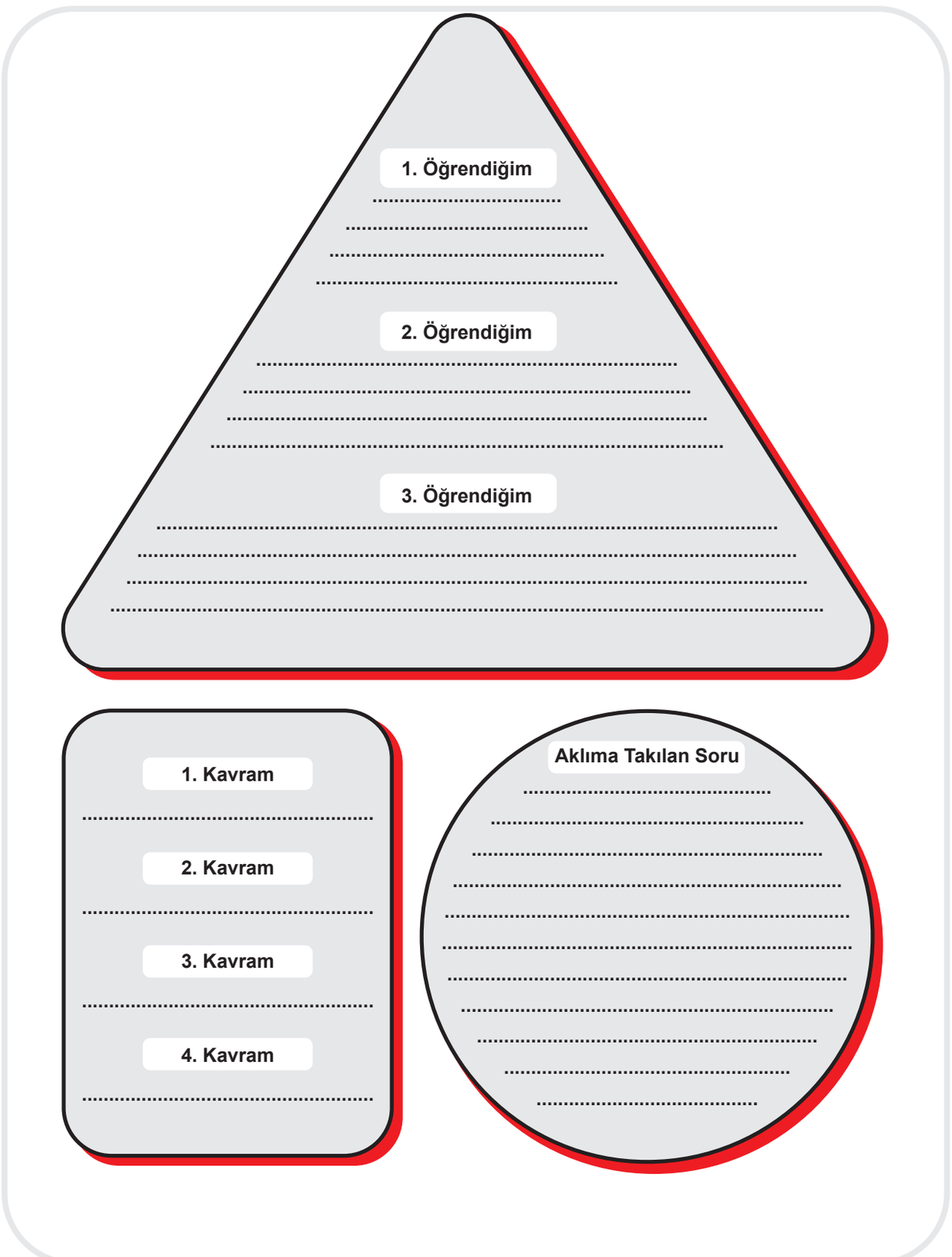

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenme Etkinlikleri Seti 2. Bölüm (2026-2027)

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF'nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net